

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	AZLL105, Azərbaycan ədəbiyyatı, 3 kredit, 6 AKTS	
	Departament	Dillər və ədəbiyyatlar	
	Proqram (bakalavr, magistr)	Bakalavr	
	Tədris semestri	2025/2026-cı tədris ilinin yaz semestri	
	Fənni tədris edən müəllim (lər)	Fil.ü.f.d. İlkiyyə Hacıyeva	
	E-mail:	ilkiyya.hajiyeva@khazar.org ilkiyyemammedova@gmail.com	
	Mühazirə otağı /Cədvəl		
	Məsləhət saatları	Tələbələrlə razılaşdırılmış vaxtda	
Prerekvizitlər	Yoxdur		
Tədris dili	Azərbaycan dili		
Fənnin növü (məcburi/seçmə)	Məcburi		
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat	1. Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi: 6 cildə. I cild (Ən qədim zamanlardan XIV əsrə qədər). -B: “Elm”Azərb. M. Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutu nəşri. 2004. - 706 s. 2. Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi: 6 cildə. II cild. (XIV – XVII əsrlər)- B.: “Elm” AMEA Nizami adına Ədəb İnstitutu nəşri. 2004. – 706 s. 3. Cəfərov N. Klassiklərdən müasirlərə. B., “Çaşıoğlu” 2004 272 s. 4. Əhmədov B. XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı. B. 2012. 5. Qarayev Y. Azərbaycan ədəbiyyatı: XIX və XX yüzillər. B.,“Elm” 2002, 740 s. 6. Qasımzadə F. XIX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı. -B., 2017, 552 s. 7. NəbiyevA. Azərbaycan xalq ədəbiyyatı.-B., 2009. 8. www.anl.az. Milli kitabxana 9. https://klv.az/ Xəzər Universitetinin ədəbiyyat saytı 10. www.kultaz.comMədəniyyət və ədəbiyyat portalı 11. www.lit.az. Ədəbiyyat saytı 12. www.kitabxana.net. Elektron kitabxana 13. https://senet.az/ Mədəniyyət və ədəbiyyat portalı 14. www.azmif.net. Ədəbiyyatımızın ilkin qaynaqları haq. 15. www.azeribooks.aznet.org. – Azərbaycan şair və yazıçılarının əsərləri. 16. www.alatoran.org. Azad Yazarlar Ocağının saytı və eyni adlı dərginin e – variantı.		
Tədris metodları	Mühazirə	+	
	Qrup müzakirəsi	+	
	Praktiki tapşırıqlar	+	
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix / son müddət	Faiz (%)
	Aralıq imtahanı	aprel 2026	30
	Fəallıq	may 2026	5
	Quiz 1	mart 2026	5
	Quiz 2	aprel 2026	5
	Layihə	may 2026	10
	Davamiyyət	may 2026	5
	Final imtahanı	iyun 2026	40
	Yekun		100
Kursun təsviri	Azərbaycan ədəbiyyatı kursunda ən qədim dövrlərdən başlamış müasir dövrə		

	qədər Azərbaycan ədəbiyyatının tarixi inkişaf mərhələləri öyrənilir, zəngin mədəni irsimizin formalaşmasında mühüm yeri olan ədiblərin, görkəmli şair və yazıçıların həyat və yaradıcılığı və onların irsinə aid bir sıra dəyərli ədəbi əsərlər təhlil olunur.						
Kursun məqsədləri	Azərbaycan ədəbiyyatı kursunun tədrisində məqsəd Azərbaycan ədəbiyyatını tələbələrə sevdirmək, tələbələrin qədim və zəngin ədəbiyyat tariximiz haqqında bilgilərini dərinləşdirmək, tələbələri ən qədim dövrlərdən başlamış müasir dövrə qədər Azərbaycan ədəbiyyatının tarixi inkişaf mərhələləri ilə tanış etdirməkdir. Tələbələr Azərbaycan ədəbiyyatı ilə Azərbaycan tarixi, mədəniyyəti və incəsənəti ilə əlaqəli şəkildə tanış olacaqlar. Şair və yazıçıların yaradıcılığına aid mühüm ədəbi nümunələrlə tanış olan tələbələr bədii əsər təhlili, əsərin ideyasının müəyyənəndirilməsi, mövzu ilə əlaqədar müzakirələr aparmağı və sərbəst mühakimə yürütməyi öyrənəcəklər. Tələbələr öz mülahizə və mühakimələrini bildirmək üçün mətn tərtib etməyi, fikirlərini bədii əsərdən gətirilmiş nümunələrlə qüvvətləndirməyi öyrənəcəklər. Fənnin tədrisində qarşıya qoyulan məqsədlərdən biri də tələbələrdə bədii-estetik zövq formalaşdırmaqdır.						
Təlim nəticələri	Azərbaycan ədəbiyyatı-1 fənnini öyrənərkən aşağıdakı nəticələr əldə olunur: 1. Tələbələr ədəbi-bədii nümunələri təhlil edərək, əsərin əsas ideyasını müəyyən edə bilirlər; 2. Tələbələr bədii əsərləri mövzu və ideya baxımından müqayisə edərək, əsərin aktuallığını qiymətləndirə bilirlər; 3. Tələbələrdə bədii-estetik zövq formalaşır; 4. Müasir ədəbi prosesi hərtərəfli öyrənmək və təhlil etmək bacarığı əldə olunur; 5. Tələbələr yazılı və şifahi şəkildə mətn tərtib edib öz mülahizə və mühakimələrini bildirməyi bacarır, fikirlərini bədii əsərdən gətirilmiş nümunələrlə qüvvətləndirə bilirlər.						
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	Fəallıq. Fəallığa görə veriləcək bal tələbənin dərslərdə iştirakına, mətn təhlilində göstərdiyi fəallığa, semestr boyu hazırladıqları təqdimatlara (prezentasiya), əlavə ədəbiyyatlara göstərdiyi marağa görə veriləcəkdir. Tələbələr həm dərslərdə öz qeydlərini yazmalı, həm də dərsin iş planında göstərilmiş ədəbiyyatlardan əldə etdikləri məlumatları qeyd etməlidirlər. Hər bir tələbə semestr ərzində bir mövzu haqqında prezentasiya hazırlamalıdır. Davamiyyət. Üzrsüz buraxılan 2 dərs üçün 1 bal çıxılacaq. Quiz. Quizlər <i>qapalı</i> və <i>açıq</i> formada verilir. 5 bal ilə qiymətləndiriləcək. Aralıq və final imtahanlarından əvvəl keçirilir. Layihə. Seçilmiş mövzu üzrə tələbələrin qrup şəklində hazırladığı layihə 10 bal ilə qiymətləndiriləcək. Layihənin adı: “<i>Mətdən səhnəyə</i>” Layihənin tipi: Qrup layihəsi (video və ya canlı təqdimat) Layihənin məqsədi: tələbələrin dram əsərini yalnız oxucu kimi deyil, səhnə adamları kimi qavramasını təmin etmək Təqdimatın müddəti: 10–20 dəqiqə Qiymətləndirmə meyarları <table> <tr> <th>Meyar</th><th>Faiz</th></tr> <tr> <td>Əsərin ideya və məzmununun anlaşılması</td><td>30%</td></tr> <tr> <td>Rejissor və səhnə işi</td><td>30%</td></tr> </table>	Meyar	Faiz	Əsərin ideya və məzmununun anlaşılması	30%	Rejissor və səhnə işi	30%
Meyar	Faiz						
Əsərin ideya və məzmununun anlaşılması	30%						
Rejissor və səhnə işi	30%						

		Aktyor oyunu və təqdimat	20%
		Yaradıcılıq və orijinallıq	20%
İmtahan haqqında			
1. İmtahana hazırlaşarkən dərslərdə götürülmüş qeydləri öyrənməklə yanaşı dərsin iş planında göstərilmiş ədəbiyyatlara, o cümlədən başqa mənbələrə də müraciət etmək <i>lazımdır</i> . 2. İstifadə ediləcək ədəbiyyatın bir qismi tərəfimizdən təmin ediləcəkdir. 3. Aralıq və final imtahanlarının hər ikisində suallar qapalı və açıq formada verilir. 4. Final imtahanında suallar aralıq imtahanından sonra keçilmiş materialların əsasında tərtib olunur.			
Cədvəl			
Həftə	Tarix	Fənnin mövzuları	Dərslik / Tapşırıqlar
1		Azərbaycan şifahi xalq ədəbiyyatı 1. “Kitabi-Dədə Qorqud” (“Salur Qazanın evinin yağmalandığı boyu”) 2. “Koroğlu” (“Alı kişi”)	1. Kitabi-Dədə Qorqud (Əsil və sadələşdirilmiş mətnlər) Bakı, “Öndər”, 2004, s. 188-202 http://anl.az/el/latin_qrafikasi/axe/kd-q.pdf 2. Koroğlu. Bakı, “Lider”, s. 49-59 https://anl.az/el/latin_qrafikasi/axe/Koroqlu.pdf Tapşırıq: Qazan xan və Koroğlu obrazını müqayisə edin.
2		Qədim və orta dövr Azərbaycan ədəbiyyatı 1. N.Gəncəvi “Xəmsə” (ümumi məlumat) “İsgəndərnamə” poemasından bir parça “Əyri dolanmaqla yoxdur işimiz”, “Sənsiz” qəzəli Azərbaycan ədəbiyyatında fəlsəfi lirika. 2. Nəsimi fəlsəfi lirikanın banisi kimi. “Etməgil”, “Tələb eylə” qəzəllərinin təhlili	1. Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi. 6 cildə. III c. Bakı, 2009, s 194-206 2. Cəfərov N. Klassiklərdən müasirlərə. B., Çarşoğlu, 2004, s. 41-78 3. Nizami Gəncəvi. İsgəndərnamə, s. 180-181 4. Babayev Y. Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (XIII-XVIII əsrlər) Dərslik. Bakı, “Elm və təhsil” 2014. 79-137s. 259s., 433-439s., 452-544 s. Tapşırıq: Nizaminin “Sənsiz” qəzəli ilə Nəsiminin “Etməgil” qəzəlinin ideya-bədii xüsusiyyətlərinin müqayisə edin.
3		1. Füzuli yaradıcılığı. “Məndə Məcnundan füzun...” qəzəlinin təhlili 2. Ş.İ.Xətayi yaradıcılığı. “Söz” və “Kərəm eylə” gəraylısının təhlili.	1. Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi. 6 cildə. III c. Bakı, 2009 s. 385-444 2. M.Füzuli. Əsərləri. s. 123. http://anl.az/el/f/fm_e1.pdf 3. Xətayi. Əsərləri. s. 348-349. http://anl.az/el/x/shix_e.pdf Tapşırıq: Hər iki sənətkarın yaradıcılığındakı oxşar və fərqli xüsusiyyətləri müəyyən edin.
4		Azərbaycan ədəbiyyatında realizm mərhələsi 1. M.P.Vaqif yaradıcılığı .	1. Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi. 6 cildə, IIIc. Bakı, 2009 s. 385-444 2. Babayev Y. Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi

		“Sevdiyim ləblərin yaquta bənzər” qoşmasının təhlili Maarifçi-realizm mərhələsi. 2. M.F.Axundzadə maarifçi-realist sənətkar kimi. Komediyları.	(XIII- XVIII əsrlər) Dərslik. Bakı. “Elm və təhsil” 2014, 79-137s., 259s., 433-439s., 452-544s. 3. Vaqif. Əsərləri. s.110. http://anl.az/el/v/mpv_e.pdf Tapşırıq: M.P.Vaqifin şeirlərindəki gözəl obrazını bədii ifadələrlə necə təsvir edərdiniz? Fikrinizi şərh edin.
5		1. “Hekayəti Müsyo Jordan və Dərviş Məstəli şah” əsərinin təhlili XX əsrin əvvəllərində Azərbaycan ədəbiyyatı. 2. C. Məmmədquluzadənin bədii nəsr və dramaturgiyası. “Usta Zeynal” hekayəsinin təhlili	1. Babayev Y. Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (XIII- XVIII əsrlər) Dərslik. Bakı. “Elm və təhsil” 2014, s.713-733 2. Cəfərov N. Klassiklərdən müasirlərə. B., Çapaşlı. 2004, s. 141 3. M.F.Axundov. Bədii və ədəbi-tənqidi əsərləri. Səh.41-61. http://www.anl.az/el/emb/M.F.Axundzade/eserleri/kitab/mfa_mjordan&dervis-m.sh.pdf http://www.anl.az/down/meqale/kaspi_az/2018/sentyabr/606824.htm Tapşırıq: Müsyo Jordan və Dərviş Məstəli şah obrazlarını maarifçilik və cahillik müstəvisində müqayisə edin.
6		1. “Anamın kitabı” əsərində milli birlik 2. M.Ə.Sabir. “Hophopnamə”dən seçmələr (“Ürəfa marşı”, “Neylərdin, İlahi?!”)	1. Məmmədquluzadə C. Seçilmiş əsərləri. 6 cildə. Bakı, 2004, 139-150s. 169-171s. 232-234s. 277-281s. 2. Qarayev Y. Azərbaycan ədəbiyyatı:XIX və XX yüzillər. B., Elm 2002 s.284-381 3. www.hophop.name- M.Ə.Sabirin həyat və yaradıcılığı haqqında sayt. 4. www.sabir-turkce.blogspot.comM.Ə.Sabir haqqında müxtəlif yazıların yer aldığı sayt 5. http://anl.az/el/s/mes_h1.pdf Tapşırıq: M.Ə.Sabirin satiralarında ifşa olunan hər hansı bir obrazın tipik xüsusiyyətlərini təsvir edin.
7		Azərbaycan ədəbiyyatında romantizm mərhələsi: tipoloji xüsusiyyətləri. 1. H.Cavidin həyat və yaradıcılığı. “Mənim tanrım” şeiri 2. “Topal Teymur” dramı	1.https://huseyncavid.az/m/hc/ H.Cavidin həyat və yaradıcılığı haqqında sayt 2.https://www.huseyncavid.az/ H.Cavidin ev muzeyi 3. http://anl.az/el/emb/HuseynCavid/pdf/Azerbaijan-2008-N9.pdf 4.Hüseyn Cavid. Əsərləri. Beş cildə. I cild. Bakı, “Lider nəşriyyat”, 2005, s. 130-131 https://anl.az/el/c/ch_e1.pdf 5. Hüseyn Cavid. Əsərləri. Beş cildə. III cild. Bakı, “Lider nəşriyyat”, 2005, s. 252-302

			http://www.anl.az/el/c/ch_e3.pdf Tapşırıq: “Mənim tanrım” şeirindəki gözəllik və sevgi anlayışlarına aid bədii fikirlərinizi necə ifadə edərdiniz?
8		1.C.Cabbarlının yaradıcılığı. “Aydın” faciəsi Aralıq imtahanı.	2. Cəfər Cabbarlı. Əsərləri. Dörd cildə. II cild. Bakı, “Şərq-Qərb”, 2005, s . 196-242 http://anl.az/el/c/cc-e2.pdf Tapşırıq: Aydın obrazının psixoloji durumunu necə təsvir edərdiniz?
9		Cümhuriyyət dövründə Azərbaycan ədəbiyyatı 1. Ə.Hüseynzadənin poeziyası. “Həli-vətən” şeirinin təhlili 2. M.Ə.Rəsulzadənin poeziyası. “Mayıs duyğuları” şeirinin təhlili 3. Ə.Cavad – Cümhuriyyət şairi kimi. “Azərbaycan bayrağına” şeiri	1. http://www.anl.az/down/meqale/edebiyat/2019/yanvar/627834.htm 2. www.resulzade.org –M.Ə.Rəsulzadənin həyatı və fəaliyyəti haqqında sayt 3. Çırpınırdı Qara dəniz http://anl.az/el/Kitab/2013/258746.pdf Tapşırıq: Hər üç şeirdəki vətənpərvərlik duyğusunun ifadəsini necə dəyərləndirirsiniz?
10		Azərbaycan ədəbiyyatında sovet dövrü 1. M.Müşfiqin poeziyası. “Yenə o bağ olaydı” şeirinin təhlili 2. S.Vurğunun poeziyası. “Mən tələsmirəm”, “Azərbaycan” şeirlərinin təhlili	1. https://kayzen.az/blog/poeziya/750/yen%C9%99-o-ba%C4%9F-olayd%C4%B1-%7C-mikay%C4%B1-m%C3%BC%C5%9Ffiq.html 2. https://kayzen.az/blog/seirler_edebiyat/17076/m%C9%99n-t%C9%99l%C9%99smir%C9%99m.html 3. https://yazarlar.az/2022/04/04/azerbaycan/ Tapşırıq: Müşfiqin “Yenə o bağ olaydı” şeirindəki bağ “xatirə-məkan” kimi sizdə hansı duyğuları oyadır?
11		Azərbaycan ədəbiyyatında yeni mərhələ - 60-cı illər. 1. B.Vahabzadənin yaradıcılığı. “Dağda şölalə kimi”şeirinin təhlili M.Araz. “Məndən ötdü”şeirinin təhlili 2. İ.Muğannanın nəsr. “Zəhər” hekayəsinin təhlili	1. Vahabzadə B. Seçilmiş əsərləri, 2 cildə, cild 1, Bakı, 2004 . səh.11 https://www.anl.az/el/v/vb_se1.pdf 2. https://www.memmedaraz.az/?menu=396 3. https://edebiyat-az.com/?p=40672 Tapşırıq: Verilmiş əsərlərdən birini seçin və həmin əsərin bədii xüsusiyyətləri haqqında öz qənaətlərinizi qeyd edin.
12		1. İ.Şıxlının nəsr. “Namus qaçağı”hekayəsinin təhlili 2.Anarın nəsr.	1.Şıxlı İ. Seçilmiş əsərləri, 2 cildə, cild 1.Bakı, 2005, səh.369 https://anl.az/el/alf25/shi_se1.pdf

		“Mən, sən, o və telefon” hekayəsinin təhlili	2. https://kulis.az/xeber/edebi-tenqid/men-sen-o-ve-telefon-anarin-hekayesi-59612 Tapşırıq: Əsərlərdən birini seçin və həmin əsərdəki əsas obrazlardan birinin psixoloji portretini təsvir edin.
13		1. Elçinin “Qatar.Pikasso.Latur.1968” hekayəsi Çağdaş Azərbaycan ədəbiyyatı 2. V.Səmədoğlu “Uzaq yaşıl ada” şeirinin təhlili. 3. R.Rövşən “Ayrılıq”, “Sevgi məktubu kimi” şeirlərinin təhlili	1. https://kulis.az/xeber/edebi-tenqid/xeber-14654 2. Yusifli V. Poeziyanın yolları və illəri. (1960-2000-ci illər) B. 2009 s.133-137, s. 288-293 https://manera.az/index.php?newsid=4594 3. https://edebiyyatqazeti.az/news/gundem/6631-seirler Tapşırıq: Verilən əsərlərə istinad etməklə “Bədii əsərlərdə insan psixologiyasının təsviri” adlı kiçik bir mətn hazırlayın.
14		1 E.Hüseynbəyli. “Gözünə gün düşür” hekayəsinin təhlili. 2. H.İsaxanlının poeziyası. “Yaşamağa nə var ki” şeirinin təhlili. 3.İ.Fəhmi.“Yeni əruz gəzişmələri”, “Bağışla”	1. https://www.anl.az/down/meqale/525/2010/fevral/109185.htm 2. https://hisaxanli.org/books/Tezadlar.pdf səh.22 3. https://edebiyyatqazeti.az/news/poeziya/9930-yeni-eruz-gezismeleri Tapşırıq: Verilən əsərlərə istinad etməklə “Ədəbiyyatda emosionallığın təsviri” adlı kiçik bir mətn hazırlayın.
15		Cənubi Azərbaycan ədəbiyyatı. M.Şəhriyarın yaradıcılığı. “Heydərbabaya salam” poeması.	M.Şəhriyar. “Heydərbabaya salam” poeması https://urmu.eu/Heyderbabaya_salam.pdf Tapşırıq: Poemadakı milli kolorit haqqında kiçik mətn yazın.
		Final imtahanı	